

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
BROJ: 43 0 Rs 198015 23 Rsž
Zenica, 19.04.2023.godine

Kantonalni sud u Zenici, u građanskom vijeću sastavljenom od sudija: Adnan Baručija, kao predsjednik vijeća, Sanela Popović i Ramo Ljevaković, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja B. A., sin K., ..., M., kojeg zastupa punomoćnik Zaklan Sadudin, advokat iz Mostara, protiv tuženog „Autoprevoz-Bus“ d.d.Mostar, Bišće polje br.195, Mostar, kojeg zastupa punomoćnik Droce Senad, advokat iz Mostara, radi diskriminacije i naknade štete, v.s. 31.000,00 KM, odlučujući o žalbama tužitelja i tuženog podnesenim protiv presude Općinskog suda u Zenici broj 43 0 Rs 198015 21 Rs od 16.01.2023.godine, u sjednici vijeća održanoj dana 19.04.2023. godine, donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalbe se odbijaju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav odgovora na žalbu.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom utvrđeno je da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužitelju B. A. na način: da tužitelju ne dodjeljuje radne zadatke u skladu sa ugovorom o radu i kao radnika tuženog onemogućava da obavlja rad, te ga spriječava da ostvari primanja kao i drugi radnici tuženog na istom radnom mjestu, pa se tuženi obavezuje da omogući tužitelju da obavlja rad kod tuženog i dodjeljuje mu radne zadatke u skladu sa ugovorom o radu zaključenim između tužitelja i tuženog, sve u roku od 5 dana od dana donošenja presude.

Stavom drugim prvostepene presude obavezan je tuženi da tužitelju na ime naknade nematerijalne štete isplati tužitelju iznos od 5.000,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 03.09.2018. godine pa do isplate, sve u roku od 15 dana od dana donošenja presude.

Stavom trećim odbijen je zahtjev tužitelja da se poništi kao nezakonit Ugovor o radu zaključen između tužitelja i tuženog broj: 1434/2020 od 01.12.2020, godine, kao neosnovan.

Stavom četvrtim odbijen je zahtjev tužitelja da se poništi kao nezakonito Očitovanje na zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa B. A., radnik” tuženog „Autoprevoz - bus” d.o.o. Mostar broj: 28/2021 od 11.01.2021. godine, kao neosnovan.

Stavom petim obavezan je tuženi da tužitelju isplati novčani iznos od 18.894,05 KM sa zakonskim zateznim kamatama po mjesečnim obrocima dospijeca kako je to naznačeno u izreci prvostepene presude.

Stavom šestim prvostepene presude odbijen je tužitelj sa zahtjevom za naknadu štete u iznosu od 400,36 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na taj iznos počev od 01.06.2020.godine pa do isplate, kao neosnovan.

Stavom sedmim obavezan je tuženi da tužitelju na ime toplog obroka isplati novčani iznos od 4.698,00 KM sa zakonskim zateznim kamatama po mjesečnim obrocima dospijeca kako je to naznačeno u izreci prvostepene presude.

Stavom osmim prvostepene presude zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 9.226,80 KM odbijen je kao neosnovan.

Stavom devetim prvostepene presude odbijen je tuženi sa zahtjevom za naknadu troškova postupka u iznosu od 10.030,00 KM kao neosnovanim.

Prvostepenu presudu pobija tužitelj blagovremeno izjavljenom žalbom u odbijajućem dijelu i u dijelu odluke o troškovima postupka: zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da drugostepeni sud žalbu uvaži, prvostepenu presudu preinači i u cjelosti usvoji tužbeni zahtjev ili da pobijanu presudu ukine i vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak te da obaveže tuženog da snosi tužitelju cjelokupne troškove prvostepenog postupka kao i troškove sastava žalbe.

U odgovoru na tužbu tuženi predlaže da se žalba tužitelja odbije kao neosnovana, navodeći da je pravilan stav prvostepenog suda kada je tužbeni zahtjev tužioca u ovom dijelu odbio kao neosnovan.

Prvostepenu presudu pobija tuženi blagovremeno izjavljenom žalbom u dosuđujućem dijelu iz svih zakonom dozvoljenih žalbenih razloga, predlažući da drugostepeni sud nakon održane rasprave donese presudu kojom će preinačiti prvostepenu presudu na način da tužbeni zahtjev u cjelosti odbije kao neosnovan uz obavezu tužitelja da tuženom nadoknadi troškove postupka.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primjenu materijalnog prava u skladu sa odredbama člana 221. Zakona o parničnom postupku

(„Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), drugostepeni sud je zaključio sljedeće:

Žalbe nisu osnovane.

Predmet ovog spora je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužitelju na način: da tužitelju ne dodjeljuje radne zadatke u skladu sa ugovorom o radu i kao radnika tuženog onemogućava da obavlja rad, te ga spriječava da ostvari primanja kao i drugi radnici tuženog na istom radnom mjestu; zahtjev tužitelja za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda, zahtjev tužitelja da se poništi kao nezakonit Ugovor o radu zaključen između tužitelja i tuženog broj: 1434/2020 od 01.12.2020. godine, kao i da se poništi kao nezakonito Očitovanje na zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa B. A., radnik tuženog „Autoprevoz - bus“ d.o.o. Mostar broj: 28/2021 od 11.01.2021. godine, zahtjev tužitelja za naknadu materijalne štete koja se odnosi na izgubljenju zaradu za period od 01.04.2018.godine do 30.04.2022.godine, zahtjev tužitelja za naknadu toplog obroka za period od 01.04.2020.godine do 30.04.2022.godine, sa zakonskim zateznim kamata i troškovima postupka.

Neosnovano tužitelj i tuženi ističu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi s članom 8. Zakona o parničnom postupku, budući je prvostepeni sud upravo shodno odredbi člana 8. navedenog zakona ocijenio izvedene dokaze savjesno i brižljivo i to svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka odlučio koje će činjenice uzeti kao dokazane, pa takvu ocjenu izvedenih dokaza prihvaća i ovaj sud.

Nadalje, na navode tužitelja i tuženog valja navesti i da je pravo na ocjenu izvedenih dokaza zadržano za prvostepeni sud (član 8. ZPP-a) kojem pripada i ovlaštenje (član 110. ZPP-a) odlučivanja o trenutku u kojem je predmet spora spreman za presuđenje, odnosno ovlaštenje odlučivanja o dokazima koje će stranke provesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica (član 81. stav 1. ZPP-a), a time što u vezi takvog postupanja parnične stranke ocjenom dokaza nisu zadovoljne i smatraju da na temelju provedenih dokaza nije trebalo odlučiti kao u osporenoj presudi, prvostepeni sud nije počinio procesnu povredu iz člana 209. stav 1., a u vezi člana 8. Zakona o parničnom postupku na koju se u žalbama ukazuje.

Nema pravnog uporišta ni prigovor tuženog da pobijana presuda ne sadrži razloge na kojima je zasnovana. Naprotiv, po ocjeni ovog suda obrazloženje prvostepene presude sadrži sve elemente predviđene članom 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku i nije u suprotnosti sa sadržajem iz spisa i izvedenim dokazima.

Osim toga, prvostepeni sud nije počinio niti ostale povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 2. tač. 2), 3), 8), 9), 12) i 13) Zakona o parničnom postupku na koje ovaj drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti na temelju odredbe člana 221. navedenog zakona, pa je žalba žalitelja u ovom dijelu, u kojim ukazuju na povrede odredaba parničnog postupka, u cjelosti neosnovana.

Iz stanja prvostepenog spisa proizilazi da tužitelj od aprila 2018.godine ne obavlja poslove i radne zadatke svog radnog mjesta za koje je imao zaključen ugovor o radu, a to je radno mjesto „vozač autobusa“ i da od tog perioda do danas ne obavlja poslove i radne zadatke tog radnog mjesta već poslove „dežurnog vozača“ koji od aprila 2018.godine do danas niti jednom nije vozio autobus; da nema pristupa poslovnim prostorijama tuženog koji mu je uskratio čip za ulazak, slijedom čega tužitelj pristupa poslovnim prostorijama na način da mu ulaz omogući neki drugi zaposlenik, koji ima čip; da od aprila 2018.godine nema prostor koji bi mogao smatrati prostorom svog radnog mjesta (autobus ili neka prostorija) zbog čega tužitelj radno vreme provodi krećući se po autobuskoj stanici u svim vremenskim uslovima ili u ugostiteljskim objektima koji se nalaze u krugu stanice; da od aprila 2018.godine ne obavlja nikakve radne zadatke, koje mu tuženi ne dodjeljuje; da ne ostvaruje mjesečna primanja kao druga fizička lica koja imaju sa tuženim zaključen ugovor o radu za isto radno mjesto kao i tužitelj, a to je radno mjesto „vozač autobusa“; da je tuženi od aprila 2018.godine do danas zaključio ugovore o radu sa većim brojem novih zaposlenika za isto radno mjesto „vozač autobusa“, koji te poslove obavljaju, iz čega proizilazi da potreba za vozačima autobusa postoji i postojala je cijelo vrijeme; da osim tužitelja postoje i drugi zaposlenici koji se nalaze u istoj situaciji kao i tužitelj, odnosno da tuženi na ovakav način postupaju i prema određenom broju drugih zaposlenika, koji sa tužiteljem imaju zajedničku poveznicu, a to je postojanje sudskog postupka u kojem su tuženom nametnute određene obaveze. Naprijed navedeno utvrđenje proizilazi iz iskaza parničnih stranaka, kao i saslušanih svjedoka V. E., M. A., T. O.. Prvostepeni sud je pravilno poklonio vjeru iskazima svjedoka jer su isti saglasni u potpunosti i nisu u suprotnosti sa materijalnim dokazima. Nadalje, njihovi iskazi su u konkretnom slučaju potkrepljeni materijalnim dokazima iz kojih proizilazi da je 2010.godine između parničnih stranaka vođen postupak koji je okončan presudom Općinskog suda u Mostaru broj:48 0 Rs 051639 09 Rs od 11.2.2010.godine kojom je poništena kao nezakonita odluka tuženog o otkazu Ugovora o radu tužitelja broj: 402/2000 od 07.08.2008.godine, naloženo tuženom da tužitelja vrati na poslove i radne zadatke radnog mjesta vozača autobusa, uspostavi radno- pravni status tužitelju i isplati naknadu plaća, po kojoj tuženi nije dobrovoljno postupio zbog čega je pokrenut izvršni postupak, koji se vodio po brojem: 58 0 Rs 051639 11 u kojem je sud Rješenjem od 14.02.2014.godine izrekao novčanu kaznu tuženom u iznosu od 1.000,00 KM i odgovornom licu tuženog u iznosu od 500,00 KM zbog nepostupanja po rješenju o izvršenju, koje je doneseno na temelju naprijed navedene presude. Tužitelj je dana 09.04.2014.godine Kantonalnom tužilaštvu podnio Krivičnu prijavu zbog neizvršenja sudske odluke iz člana 351.Krivičnog zakona FBiH, a koja se ogleda u nepostupanju po presudi Općinskog suda u Mostaru broj:58 0 Rs 051639 09 Rs od 11.02.2010.godine, koja je potvrđena presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Rs 051639 10 Rsž od 04.10.2011.godine i rješenju o izvršenju, koje je doneseno na temelju te presude.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zauzeo stav da je tužbeni zahtjev djelimično osnovan.

Ovakav stav prvostepenog suda prihvata i ovaj sud.

Nije ostvaren ni žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Prema odredbi iz člana 210. Zakona o parničnom postupku, pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji kada je sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad je nije utvrdio. Koju je to činjenicu, a koja bi bila od odlučnog značaja za ishod predmetnog spora prvostepeni sud pogrešno utvrdio, ili da je nije utvrdio, u žalbama nije navedeno, a moralo je, jer drugostepeni sud presudu prvostepenog suda ispituje samo u granicama razloga navedenih u žalbi.

Tužitelj je pobijao Ugovor o radu zaključen između tužitelja i tuženog broj 1434/2020 od 01.12.2020.godine i Očitovanje na zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa broj 28/2021 od 11.01.2021.godine iz formalno pravnih i materijalnih razloga.

U dokaznom postupku prvostepeni sud je utvrdio da iz Ugovora o radu broj:371/17 od 30.05.2017.godine proizilazi da je članom 23.ugovorena nadležnost suda u Zenici u slučaju spora između stranaka. Iz Ugovora o radu broj:1434/2020 od 01.12.2020.godine, čije poništenje se traži, proizilazi da je članom 24. ugovorena nadležnost suda u Zenici u slučaju spora između stranaka.Iz Zahtjeva za zaštitu prava iz radnog odnosa broj:28/2021 od 11.01.2021.godine utvrđeno je da se tuženi očitovao na zahtjev tužitelja za zaštitu prava iz radnog odnosa povodom zaključenog ugovora o radu od 01.12.2020.godine uz obrazloženje da su svim zaposlenicima ponuđeni novi ugovori o radu pa i tužitelju zbog usklađivanja ugovora o radu sa novim Zakonom o radu koji je stupio na snagu 2016.godine.

Pravilno je i po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud odbio kao paušalne i ničim dokazane navode tužitelja da su pobijani ugovor i Očitovanje nezakoniti.Imajući u vidu naprijed navedeno, prvostepeni sud je odbio zahtjev tužitelja da se ponište Zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa broj:28/2021 od 11.01.2021.godine i Ugovor o radu broj:1434/2020 od 01.12.2020.godine, kao nezakoniti, jer zakonitost ugovora povlači i zakonitost zahtjeva. Obrazloženje prvostepenog suda u pogledu ugovaranja mjesne nadležnosti dato na strani 21. i 22. pobijane presude u cjelosti prihvata i ovaj sud. Naime, iz odredbe člana 52.Zakona o parničnom postupku proizilazi da stranke imaju pravo i slobodu da ugovaraju nadležnost suda, što su stranke u konkretnom slučaju i učinile na način da su u zaključenim ugovorima o radu ugovorile nadležnost suda u Zenici. Pravilan je zaključak prvostepenog suda da sve i da je dokazano da je samo kod tužitelja ugovorena nadležnost Općinskog suda u Zenici, zahtjev za poništenje Ugovora o radu, zbog tog razloga, ne bi bio osnovan iz razloga što se radi o pravnoj situaciji koja je u skladu sa članom 52.Zakona o parničnom postupku dozvoljena. Nisu osnovani žalbeni navodi tužitelja da je postojala obaveza poslodavca da prije nego što tužitelju ponudi zaključenje Ugovora o radu od 01.12.2020.godine, pribavi saglasnost Vijeća zaposlenika, obzirom da se u konkretnom slučaju ne radi o otkazu zaposleniku starijem od 55 godina, kada je ta saglasnost potrebna u smislu odredbe čl.26.Zakona o vijeću zaposlenika („Sl.novine FBiH“ broj 38/2004).

Nije osnovan žalbeni prigovor tužitelja da je tuženi bio u obavezi da prije nego što je ponudio tužitelju zaključenje Ugovora o radu broj 1434/2020 od 01.12.2020.godine, da otkáže ugovor o radu koji je prethodio ponuđenom ugovoru o radu. Naime,

zaključenjem Ugovora o radu broj 1434/2020 od 01.12.2020.godine prestao je da važi raniji Ugovor o radu. Tužitelj nije dokazao u smislu odredbe člana 7. u vezi sa članom 123.Zakona o parničnom postupku da je Ugovor o radu broj 1434/2020 od 01.12.2020.godine potpisao pod prinudom, prijetnjom ili pod utjecajem prevare.

Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16) u članu 3. definiše oblike diskriminacije tako u stavu 1. definiše neposrednu diskriminaciju, a u stavu 2. posrednu diskriminaciju. Članom 4. citiranog zakona definisani su ostali oblici diskriminacije, tako da u stavu 3. definiše mobing kao nefizičko uznemiravanje na radnom mjestu koje podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu, čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uvjeta ili profesionalnog statusa zaposlenog.

Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16) u članu 9. stav 5. propisuje da mobing predstavlja specifičnu formu nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koje podrazumijeva ponavljanje radnji kojima jedno ili više lica psihički zlostavlja i ponižava drugo lice, a čija je svrha ili posljedica ugrožavanje njegovog ugleda, časti, dostojanstva, integriteta, degradacija radnih uvjeta ili profesionalnog statusa.

Prema odredbi člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije „u slučajevima kada lice, ili grupa lica navode činjenice u postupku iz člana 12. ovog zakona (posebne tužbe za zaštitu od diskriminacije), potkrepljujući navode o tome da je zabrana diskriminacije prekršena, navodni prekršilac dužan je da dokaže da nije prekršio princip jednakog postupanja, ili zabrane diskriminacije u predmetu rasprave”.

Iz citirane odredbe člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije proizilazi da teret dokazivanja da nije došlo do uznemiravanja na radnom mjestu leži na eventualnom počinitelju, tj. tuženom koji je dužan da dokaže izvjesnost svojih navoda da nije došlo do uznemiravanja na radnom mjestu, odnosno da njegovo postupanje ne predstavlja mobing, dok je tužitelj – osoba koje je uznemiravana na radnom mjestu dužna dokazati pretežno vjerovatnošću svojih tvrdnji, odnosno činjenice na osnovu kojih se može pretpostaviti postojanje uznemiravanja.

Polazeći od činjeničnog utvrđenja da tuženi godinama drži tužitelja u radnom odnosu, bez ikakvih radnih zaduženja, u krajnje neadekvatnim uslovima rada, a u koje ga je stavio u aprilu 2018.godine, nakon naprijed obrazloženog poništenja odluke o otkazu, stavljanja van snage odluke o otkazu 2017.godine i pismenog upozorenja, jer zaključivanje ugovora o radu bez faktičkog i aktivnog uključivanja u proces rada predstavlja takozvani mobing "praznog stola", odnosno specifični oblik psihičkog zlostavljanja i šikaniranja na radu, koje je usmjereno na prestanak radnog odnosa na temelju otkaza ugovora od strane zaposlenika, takvim postupanjem tužitelj je nefizički uznemiravan na radnom mjestu, a što je imalo za posljedicu ugrožavanje njegovog ugleda, časti, dostojanstva, integriteta i degradacije radnih uvjeta. Da je ovakvim postupanjem tuženog prema tužitelju kao svom radniku kod istog prouzrokovao pojavu psihičkih smetnji i zdravstvenih tegoba, proizilazi iz iskaza tužitelja saslušanog u svojstvu parnične stranke koji je naveo i opisao posljedice na njegovo psihičko zdravlje, da se u takvoj situaciji osjeća „kao budala“ koja po cijeli dan ne radi ništa, iako želi, poniženo, omalovažavano, a koji je prvostepeni sud ocijenio kao

potpun i objektivan te kao takvog ga i prihvatio. Imajući u vidu navedeno, nasuprot navodima žalbe, da ne postoji uzročno-posljedična veza između postupka tuženog i psihofizičkog stanja tužitelja, prvostepeni sud je ispravno zaključio da ista postoji, a koji zaključak je utemeljen na rezultatima dokaznog postupka.

Prvostepeni sud je dao logične razloge koje kao pravilne prihvata i ovaj sud zašto se nije mogla prihvatiti kao tačna tvrdnja tuženog usmjerena na dokazivanje da nije bilo uznemiravanja na radnom mjestu tužitelja. Kako to ispravno zaključuje prvostepeni sud ukoliko je tuženi smatrao da tužitelj treba biti sankcionisan zbog manipulacije kartama, zbog napuštanja radnog mjesta, zbog prebrze vožnje, nanošenja štete na vozilima tuženog imao je zakonom propisano pravo da ga sankcioniše otkazom ili drugom, Pravilnikom o radu, propisanom sankcijom, na zakonom propisan način, u zakonom propisanom postupku. U suprotnom, isti je bio u obavezi da postupi u skladu sa Ugovorom o radu broj: 371/17 od 30.5.2017.godine i da tužitelju omogući obavljanje poslova i radnih zadataka radnog mjesta „vozača autobusa“, koji je zaključen između parničnih stranaka.

Odredbom člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list RBiH“, broj 2/92, 13/93 i 13/94, „Službene novine Federacije BiH“, broj 29/03 i 42/11) je propisano da za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjavanja životne aktivnosti, naruženosti, povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti, smrti bliskog lica kao i za strah sud će, ako nađe da okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete kao i u njenom odsustvu. U stavu 2. istog člana Zakona je propisano da prilikom odlučivanja o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete, kao i o visini njene naknade, sud će voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom.

Kako je utvrđeno da postoji uzročno-posljedična veza između postupka tuženog i psihofizičkog stanja tužitelja, prvostepeni sud je primjenom odredbe člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, pravilno tužitelju dosudio na ime nematerijalne štete iznos od 5.000,00 KM, cijeneći da je tužitelju povrijeđeno njegovo dostojanstvo, njegovo pravo ličnosti, čast, samim time što je kroz period od skoro pet godina kontinuirano izložen tzv. mobingu praznog stola, tj. što se od istog očekuje da samo sjedi i čeka istek radnog vremena u nehumanim uslovima kao što je boravak na vanjskom dijelu autobuske stanice u svim vremenskim uslovima. Prvostepeni sud je po svom slobodnom sudijskom uvjerenju pravilno cijenio visinu naknade, pri tome vodeći računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, cijeneći sve okolnosti kojima je tužitelj bio izložen.

Dijelom tužbenog zahtjeva obavezan je tuženi da tužitelju isplati novčani iznos od 18.894,05 KM sa zakonskim zateznim kamatama po mjesečnim obrocima dospijeća kako je to navedeno u izreci prvostepene presude, dok je stavom petim prvostepene presude odbijen tužitelj sa zahtjevom za naknadu štete u iznosu od 400,36 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na taj iznos počev od 01.06.2020. godine pa do isplate, kao neosnovanim.

Nije osnovan žalbeni prigovor tuženog da je tužitelj tražio razlike dijela plaće i naknade za utuženi period, te da je prvostepeni sud tužitelju dosudio naknadu štete u vidu izmakle koristi tako što je nezarađene dnevnice, a koje bi tužitelj eventualno zaradio da je radio na tom mjestu i naplatio podveo pod pojam štete i tako ih dosudio. Naime, pravni osnov u smislu odredbe člana 2. Zakona o parničnom postupku FBiH ne veže sud, nego sud veže činjenični osnov, odnosno činjenice koje stranke iznesu u svojim izlaganjima, te dokaze koje izvedu da bi takve činjenice dokazali. Na pripremnom ročištu održanom dana 20.05.2022.godine tužitelj je predložio, a sud usvojio prijedlog da se na okolnosti visine tužbenog zahtjeva provede vještačenje po vještaku finansijske struke. Rješenjem prvostepenog suda od 07.06.2022.godine određen je zadatak vještaku na okolnost utvrđivanja visine iznosa dijela plaće i naknada tužitelju za vremenski period od 01.11.2015.godine do 30.04.2022.godine na način da vještak utvrdi iznose visine plaća i naknada koje su isplaćivane drugim radnicima tuženog koji obavljaju poslove na radnom mjestu „vozač autobusa“, a zatim od dobivenog iznosa oduzme utvrđene iznose visine plaća i naknada koje su tužitelju isplaćivane u utuženom vremenskom periodu i to iskaže na mjesečnom nivou po različitim osnovima. S tim u vezi nije osnovan niti prigovor tuženog da se radi o promjeni istovjetnosti zahtjeva tj da tužitelj na glavnoj raspravi, umjesto u tužbi traženih razlika plaća i naknada, traži dnevnice, obzirom da i dnevnice predstavljaju naknade, a takav zadatak je upravo određen i rješenjem suda od 07.06.2022.godine.

Na okolnosti visine tužbenog zahtjeva provedeno je vještačenje po vještaku finansijske struke Ivanković Tomislavu, stalnom sudskom vještaku, koji je u nalazu i mišljenju utvrdio da tuženi tužitelju po osnovu razlike manje isplaćenih naknada za dnevnice i satnice za period od 01.04.2018.godine do 30.04.2022.godine duguje iznos od 19.294,42 KM, a na ime razlike toplog obroka za period od 01.04.2020.godine do 30.04.2022.godine iznos od 4.698,00 KM. Vještak je obračun plaće sačinio na osnovu pretpostavljene situacije da je tužitelj kao vozač autobusa obavljao svoj posao po ugovoru o radu, koji predstavlja prosječan iznos ostvarene dnevnice u dostavljenim podacima. Nalaz je sačinio na temelju platnih lista tužitelja za period od 01.11.2015.godine do 30.04.2022.godine, Pravilnika o radu tužene br.315/2012 od 05.07.2012. i broj: 288/2019 od 24.05.2019.godine, Odluke o visini naknade za topli obrok od 01.10.2016.godine od 01.02.2017.godine i od 01.03.2019.godine, te Odluke o visini satnica i dnevnica po linijama br.542-1/2014 od 01.11.2014.godine. Vještak u nalazu navodi da drugu dokumentaciju nije koristio jer se tri puta obraćao tuženom sa zahtjevom da mu se dostavi evidencija o prisustvu tužitelja na poslu za period od 01.11.2015.godine do 31.12.2017.godine, bilo koji računovodstveni dokument iz kojeg se vidi na kojim relacijama je tužitelj vozio prethodni mjesec, pri obračunu plaće i iznosa dnevnica i satnica po linijama, odluke o utvrđivanju visine satnice za obračun plaće za period od 01.11.2015.godine do 30.04.2022.godine, kojem zahtjevu tuženi nije udovoljio te je vještak izradio nalaz na osnovu dokumentacije u spisu i na bazi pretpostavljene situacije.

Nije osnovan žalbeni prigovor tuženog da je prvostepeni sud, usvajanjem dijela tužbenog zahtjeva koji se odnosu na obavezivanje tuženog da tužitelju isplati novčani iznos od 18.894,05 KM proizvoljan, da je prekoračio granice tužbenog zahtjeva, obzirom da se prvostepeni sud kretao u granicama tužbenog zahtjeva opredjeljenog u podnesku od

22.12.2022.godine, kao i na nastavku ročišta za glavnu raspravu održanom dana 22.12.2022.godine.

Obzirom da je vještak tri puta tražio tačno određenu dokumentaciju koja mu nije dostavljena, da je sud dva puta nalagao tuženom da dostavi traženu dokumentaciju uz upozorenje na član 135.stav 5.Zakona o parničnom postupku, da tuženi nije postupio po zahtjevima vještaka, po prvom zahtjevu suda, a po drugom dostavio dokumentaciju na osnovu koje se ne može sačiniti nalaz i mišljenje, pravilno je prvostepeni sud na nastavku ročišta za glavnu raspravu odbio zahtjev tuženog da sud naloži vještaku da ode u poslovne prostorije tuženog i izvrši uvid u dokumentaciju, cijeneći da je takav zahtjev usmjeren na odugovlačenje postupka i da odredbe Zakona o parničnom postupku, naročito član 135.Zakona ne daje takvo pravo tuženom. Vještak je izračunao obračun Dnevnica na osnovu Odluke o visini dnevnica i satnica po linijama od 01.11.2014.godine broj:542-1/2014, kojom su utvrđene dnevnicke i satnice po linijama. Pravo vozača autobusa na isplatu dnevnica regulisano je članom 71.Pravilnika o radu tuženog iz 2012.godine kojim je propisano da za službeno putovanje za inostranstvo način obračuna i visina dnevnice se utvrđuje Odlukom privrednog društva, s tim da ne može biti manja od dnevnice za službeno putovanje u zemlji uvećane za 50. Obračun i isplate dnevnice za vozno osoblje biće regulisano po satu odsustva iz domicilnog mjesta preduzeća. Na temelju Odluke o visini dnevnice i satnica po linijama i odredbi Pravilnika o radu tuženog iz 2012.godine vještak je izvršio obračun dnevnica.

Odredbom člana 135.stav 5.Zakona o parničnom postupku je propisano da će sud, s obzirom na sve okolnosti, cijeliti od kakvog je značaja što stranka koja drži ispravu neće postupiti po rješenju suda, kojim joj se nalaže da podnese ispravu ili poriče da se isprava kod nje nalazi.

Vještak je na nastavku ročišta za glavnu raspravu koja je održana dana 22.12.2022.godine naveo da je prilikom izrade dopune nalaza i mišljenja koristio i dokumentaciju koja je dostavljena od strane tuženog, ističući da je ta dokumentacija nepotpuna, da mu nisu date evidencije prisustva na poslu, da je tražio računovodstvene dokumente po kojima se vidi ko je vozio, na kojoj relaciji za taj isti period od 11.mjeseca 2015.godine do 04.mjeseca 2022.godine, a dobije za 2016. i 2017.godinu; da su mu dostavili platne liste iz kojih nije vidljivo ime i prezime radnika, GIP obrasci iz kojeg se ne vidi ime i prezime radnika, da nije imao šta sa čime da uporedi, da ne može uporediti plaću radnika za kojeg ne zna šta je radio i da je to neuporedivo. Obzirom na navedeno ostao je kod osnovnog nalaza i obračuna izvršenog u istom.

Pravilno je prvostepeni sud, u ovakvoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, ocijenio nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke kao stručan i objektivan, te urađen u skladu sa pravilima struke i vještine. Također, ispravan je zaključak prvostepenog suda da po odredbama člana 154. 155. i 158. Zakona o obligacionim odnosima, te primjenom člana 12.Zakona o zabrani diskriminacije postoji odgovornost tuženog za naknadu štete, odnosno kada je obavezao tuženog na isplatu dnevnica u ukupnom iznosu od 18.894,05 KM sa zakonskim zateznim kamatama po mjesečnim obrocima dospijeća kako je to naznačeno u izreci prvostepene presude. Shodno utvrđenju prvostepenog suda da je tuženi povrijedio

pravo na jednako postupanje prema tužitelju tj, izvršio mobing, kao oblik nefizičkog uznemiravanja, koji predstavlja protivpravno postupanje tuženog na način da je, između ostalog, tužitelju uskraćivao poslove i radne zadatke vozača autobusa, zbog čega nije ostvarivao zaradu u iznosu većem od onog koji je primao, to je evidentno postojanje štete. Štetu čini izgubljena zarada tužitelja koja se sastoji od neisplaćenih dnevnica, koje bi, da je radio kao vozač autobusa, ostvario na temelju čl.71. Pravilnika o radu tuženog iz 2012.godine i Odluke o visini dnevnica i satnica po linijama od 1.11.2014.godine broj: 542-1/2014 u iznosima koje je utvrdio vještak u svome nalazu i mišljenju.

Pravilno je prvostepeni sud odbio tužitelja sa zahtjevom za naknadu štete za period od 31.03.2020.godine do 15.05.2020.godine u iznosu od 400,36 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na taj iznos počev od 01.06.2020.godine pa do isplate, obrazlažući da je općepoznata činjenica da je javni prevoz u vrijeme korona virusa bio privremeno zabranjen Naredbom Federalnog štaba civilne zaštite od 19.03.2020.godine kojim se naređuje obustava javnog i linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika u cestovnom i željezničkom prevozu, koja se primjenjivala od 21.03.2020.godine do 31.03.2020.godine, kao i da je ta zabrana trajala do 15.05.2020.godine kada je donesena Naredba Federalnog štaba civilne zaštite broj:12-40-6-148-163/20 od 12.05.2020.godine kojom se dozvoljava rad javnog linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika u cestovnom saobraćaju na području FBiH, kojom je određeno da stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 15.05.2020.godine, a koje obrazloženje u cjelosti prihvata i ovaj sud.

Nije osnovan žalbeni prigovor da je tuženi u cjelosti isplatio topli obrok, a koji je za sporni period dosuđen tužitelju u ukupnom iznosu od 4.698,00 KM. U konkretnom slučaju, radi se o paušalnom navodu tuženog, ničim dokazanim, naročito cijeneći činjenicu da tuženi u tom pogledu vještaku nije dostavio potrebnu dokumentaciju. Obzirom da je provedenim vještačenjem utvrđeno da tuženi tužitelju za period od 01.04.2020.godine do 30.04.2022.godine duguje iznos od 4.986.00 KM na ime neisplaćenog toplog obroka, koji iznos tuženi dostavljanjem tražene dokumentacije nije osporio, i po ocjeni ovog suda, pravilno je prvostepeni sud u skladu sa čl. 94. Pravilnika o radu tuženog, a u vezi sa čl. 135.stav 5. Zakona o parničnom postupku obavezao tuženog da tužitelju isplati novčani iznos od 4.986,00 KM.

Prema stanovištu ovog suda, u situaciji kada se vještak tri puta pismeno obraćao tuženom za dostavu tražene dokumentacije, neophodne za izradu nalaza i mišljenja, ne postoji obaveza vještaka, shodno odredbama Zakona o parničnom postupku, da ode u poslovne prostorije tuženog i izvrši uvid u dokumentaciju. S tim u vezi pravilna je odluka prvostepenog suda kada je odbio prijedlog tuženog da sud naloži vještaku da ode u poslovne prostorije tuženog i izvrši uvid u dokumentaciju, kao i odluka prvostepenog suda kada je odbio zahtjev za izuzeće vještaka finansijske struke Ivanković Tomislava, obzirom da je nalaz jasan, potpun i nije protivrječan sam sebi ili izvedenim dokazima. Činjenica što je tuženi nezadovoljan nalazom i mišljenjem vještaka finansijske struke, nije razlog da se usvoji zahtjev za izuzeće vještaka.

Odluka o troškovima postupka donesena je na osnovu člana 386.stav 2.Zakona o parničnom postupku kojim je propisano da sud može odlučiti da jedna stranka naknadi

sve troškove koje je druga stranka imala, ako protivna stranka nije uspjela samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog toga dijela nisu nastali posebni troškovi. Nisu osnovani žalbeni navodi tužitelja da je prvostepeni sud pogriješio kada je odbio zahtjev tužitelja za naknadu troškova za sačinjavanje podnesaka od 15.11.2018.godine, 10.02.2021.godine, 16.05.2022.godine i 22.12.2022.godine u iznosima od po 631,80 KM, što ukupno iznosi 2.527,20 KM, obzirom da i po ocjeni ovog suda, ti troškovi nisu bili nužni i neophodni za vođenje postupka. Također pravilno je prvostepeni sud odbio zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka u iznosu od 2.664,00 KM, koji se odnose na troškove prevoza i izgubljeno vrijeme tj. odsustvo iz kancelarije za četiri ročišta, obzirom da su parnične stranke ugovorile mjesnu nadležnost Općinskog suda u Zenici u smislu odredbe čl.52.Zakona o parničnom postupku, te je tužitelj mogao angažovati advokata iz sjedišta suda. Pravilno je pozivanje prvostepenog suda na odluku Ustavnog suda BiH AP-3184/17 od 22.05.2019. godine na strani 26. i 27. pobijane presude, pa se žalitelj upućuje na obrazloženje prvostepenog suda.

Nisu osnovani ni žalbeni navodi tuženog u pogledu odluke o troškovima, sa tvrdnjom da sud nije uvažio da je dio tužbenog zahtjeva odbijen, obzirom da je prvostepeni sud odluku donio primjenom odredbe člana 386.stav 2.Zakona o parničnom postupku, smatrajući da tužitelj nije uspio samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, kada je obavezao tuženog da tužitelju u cjelosti naknadi troškove postupka.

Prema tome, žalbeni razlozi iz kojih tužitelj i tuženi pobijaju presudu prvostepenog suda, nisu ostvareni, jer je prvostepeni sud odlučno činjenično stanje i pravilno i potpuno utvrdio i na tako utvrđeno činjenično stanje, pravilno primijenio materijalno pravo, odredbe iz člana 9. stav 5. i 12. stav 3. i 4. Zakona o radu, odredbe iz člana 3., 4. stav 3. i 6., 12., 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije te člana 154.,155., 158., 186., 200., 277.stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, kada je odlučio kao u pobijanoj presudi.

Ostale žalbene navode, drugostepeni sud saglasno odredbi iz člana 231. Zakona o parničnom postupku neće posebno cijeniti, jer ti navodi nisu od odlučnog značaja za ishod predmetnog spora.

Odluka o troškovima žalbenog postupka donijeta je primjenom odredbi iz člana 387. stav 1. i člana 397. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Izdatak koji je tuženi imao zbog davanja odgovora na žalbu za ishod ovog žalbenog postupka nije bio potreban, radi čega tuženom saglasno odredbi iz člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku ne pripada pravo na naknadu tih troškova.

Na osnovu iznesenog drugostepeni sud je primjenom člana 226. Zakona o parničnom postupku žalbe odbio kao neosnovane i prvostepenu presudu potvrdio jer je utvrdio da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, a ni razlozi na koje sud pazi po službenoj dužnosti.

Predsjednik vijeća
Adnan Baručija